

Tämä sivu on konekäännetty [Linkki]. Konekäännökset voivat sisältää virheitä, jotka saattavat heikentää selkeyttä ja tarkkuutta. Oikeusasiamies ei vastaa mahdollisista epäjohtonmukaisuuksista. Tietojen luotettavuus ja oikeusvarmuus varmistuvat lukemalla edellä linkitetty lähdekielinen versio (englanti). Lisätietoja on [kieli- ja käännöskäytännöissämme](#) [Linkki].

Päätös asiassa 195/2017/JAP Euroopan komission kieltäytymisestä tutustua oikeudellisiin lausuntoihin ehdotuksesta asetukseksi Euroopan syyttäjänviraston perustamisesta

Päätös

Kanteluasia 195/2017/JAP - **Tutkittavaksi otetut kantelut**, pvm 03/03/2017 - **Suositus** 13/02/2019 - **Päätökset**, pvm 04/09/2019 - **Toimielin**, jota kantelu koskee Euroopan komissio (Hallinnollinen epäkohta) |

Asia koski Euroopan komission kieltäytymistä antamasta yleisön tutustuttavaksi ”oikeudellisia lausuntoja” säädösehdotuksesta asetukseksi Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisesta.

Oikeusasiamies katsoi, että komission olisi pitänyt antaa yleisön tutustua joihinkin asiakirjojen osiin, jotka se oli evännyt. Tämän vuoksi hän suosittelee erityisiä lisäilmoituksia. Lisäksi oikeusasiamies kannusti komissiota harkitsemaan uudelleen myöhemmän kehityksen valossa tarvetta evätä edelleen yleisön oikeus tutustua asiakirjoihin, jotka se on edelleen pidättänyt.

Komissio hylkäsi oikeusasiamiehen suosituksen ja väitti, että sen uudistettuun päätökseen sisältyvä arviointi ”oli oikeudellisesti ja tosiasiallisesti oikea ajankohtana, jolloin se tehtiin”.

Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies päätti lopettaa asian käsittelyn ja vahvisti havaintonsa hallinnollisesta epäkohdasta.

Kantelun tausta

1. Kantelija, joka on erään suomalaisen yliopiston tutkija, pyysi komissiota antamaan hänelle oikeuden tutustua komission oikeudellisen yksikön lausuntoihin Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamista koskevasta komission lainsäädäntöasiasta. Aluksi komissio ilmoitti

hänelle, ettei hänen pyyntönsä kannalta merkityksellisiä kirjallisia asiakirjoja ollut. Saatuaan paremman käsityksen kantelijan pyynnöstä se yksilöi kymmenen asiaa koskevaa asiakirjaa.

2. Komissio myönsi täyden oikeuden tutustua yhteen asiakirjoista, erittäin laajan oikeuden tutustua kahteen muuhun asiakirjaan ja osittaisen oikeuden tutustua toiseen asiakirjaan. Viitaten sovellettaviin sääntöihin [1] se epäsi loput kuusi asiakirjaa väittäen, että niiden sisältämien tietojen ilmaiseminen i) heikentäisi oikeudellisen neuvonannon suojaa ja ii) vahingoittaisi vakavasti komission päätöksentekoprosessia. Se totesi, että asiaa koskevat neuvottelut ovat edelleen käynnissä.

3. Kantelija kiisti alkuperäisen päätöksen ja väitti erityisesti, että ylivoimainen yleinen etu edellyttää tietojen ilmaisemista, koska EPPOn asia oli niin merkityksellinen yleisölle.

4. Vastauksena komissio myönsi osittaisen tutustumisoikeuden neljään asiakirjaan ja yhteen lisäasiakirjaan, jotka laadittiin alkuperäisen vastauksen jälkeen, mutta se kieltäytyi edelleen antamasta oikeutta tutustua jäljellä oleviin asiakirjoihin. Kantelija oli tyytymätön tähän tapahtumaan ja kääntyi Euroopan oikeusasiamiehen puoleen. Hän kiisti komission päätöksen olla hyväksymättä asiakirjoja ja katsoi, että sen asiakirjojen hallinnointijärjestelmä ei sovellu asiakirjoihin tutustumista koskevien pyyntöjen käsittelyyn.

5. Oikeusasiamies aloitti kantelua koskevan tutkimuksen, ja hänen tutkintaryhmänsä suoritti komission asiakirja-aineiston tarkastuksen.

Asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden epäämistä koskeva kysymys

Oikeusasiamiehen suositus

6. Arvioituaan tarkastetut asiakirjat ja komission syyt niiden epäämiseksi oikeusasiamies noudatti tiukkaa lainsäädäntöasiakirjojen julkistamista koskevaa testiä, joka perustui periaatteeseen, jonka mukaan lainsäädäntöprosessin olisi oltava mahdollisimman lähellä kansalaisia ja edellyttänyt suurta avoimuutta.

7. Vaikka oikeusasiamies katsoi, että komission kieltäytyminen antamasta osittaista oikeutta tutustua joihinkin asiakirjoihin oli perusteltua eikä vahvistavan päätöksen tekoheikellä ollut olemassa ylivoimaista yleistä etua, joka oikeuttaisi niiden ilmaisemisen, hän oli eri mieltä komission väitteistä, joiden mukaan kaikki viisi asiakirjaa tai niiden osat oli evätty.

8. Tämän vuoksi hän suosittelee [2], että komissio antaisi osittaisen lisäoikeuden kolmeen asiakirjaan ja täyden oikeuden tutustua kahteen muuhun asiakirjaan. Hän myös kehotti komissiota ottamaan huomioon asiaa koskevan kehityksen [3] sen vahvistavan päätöksen jälkeen.

9. Komissio hylkäsi oikeusasiamiehen suosituksen ja väitti, että sen uudistettuun päätökseen sisältyvä arviointi *”oli oikeudellisesti ja tosiasiallisesti oikea ajankohtana, jolloin se tehtiin”*. Se totesi myös, että kantelijalla oli mahdollisuus esittää uusi pyyntö saada tutustua asiakirjoihin.

10. Kantelija ilmaisi oikeusasiamiehelle esittämissään huomautuksissa pettymyksensä komission vastaukseen. Hän katsoi, että *”komissio vastustaa jatkuvasti lain asianmukaista soveltamista ja avoimuuden edistämistä EU:ssa”*.

Oikeusasiamiehen arvio suosituksen antamisen jälkeen

11. Oikeusasiamies pitää valitettavana, että komissio ei noudattanut hänen suositustaan myöntää yleisölle mahdollisuus tutustua kyseisiin asiakirjoihin.

12. Oikeusasiamies katsoo edelleen, että komission olisi pitänyt antaa oikeus tutustua asiakirjoihin, kuten hän suosittelee. Hän on pettynyt komission yksinkertaistettuun toteamukseen, jonka mukaan sen vahvistava päätös oli asiallisesti ja oikeudellisesti oikea sen tekohetkellä. Vaikka näin olisikin, komissio voisi kuitenkin myöhemmässä vaiheessa myöntää lisäoikeuden, jos se olisi tarkoituksenmukaista.

13. Oikeusasiamies panee huolestuneena merkille, että komissio ei soveltanut EPPOn perustamista koskevassa lainsäädäntöasiassa tarvittavaa asianmukaista korkeampaa avoimuuden tasoa. Hän on pettynyt siihen, että komissio ei ole kyennyt olemaan avoimempi eikä avoimempi etenäkään tämänkaltaisessa tapauksessa, jossa käsitellään uusia ja monimutkaisia oikeudellisia kysymyksiä. Hän on myös pettynyt siihen, että komissio luottaa edelleen lähes kolme vuotta sitten tehdyn päätöksen oikeudelliseen oikeellisuuteen, vaikka asiakirjoissa mainittu neuvotteluprosessi on päättynyt. Lisäksi EPPO on nyt perustettu tiiviimmän yhteistyön avulla [4], vaikka se ei ole vielä täysin toimintakykyinen.

14. Oikeusasiamies katsoo, että Euroopan syyttäjänviraston perustamiseen liittyvä yleinen etu, kun otetaan huomioon asiaan liittyvä oikeudellinen ja tosiasiallinen kehitys, hyötyisi asianmukaisesti avoimuuden lisäämisestä ja hänen suositteliensa lisätietojen antamisesta. Valitettavasti komissio kieltäytyy edelleen toimittamasta asiaankuuluvia asiakirjoja. Oikeusasiamies vahvistaa näin ollen havaintonsa hallinnollisesta epäkohdasta.

Merkityksellisten asiakirjojen tunnistamista koskeva kysymys

15. Oikeusasiamies totesi suosituksessaan, että komission henkilöstö on pyrkinyt kiitettävästi auttamaan kantelijaa tunnistamaan asiakirjat, joihin hän hakee yleisön tutustuttavaksi. He toimittivat hänelle alkuperäisen vastauksen jälkeen täydentävän asiakirjan, joka vastasi hänen etujaan sekä avoimuutta ja hyvää hallintoa yleensä. Oikeusasiamies totesi myös, että tämän tehtävän suorittamiseen tarvittava aika oli tässä tapauksessa perusteltua asian erityisolosuhteissa.

16. Kantelija ilmaisi pettymyksensä siihen, että oikeusasiamies ei ollut tutkinut enempää

komission asiakirjahallintojärjestelmää, mikä ei hänen mukaansa riitä helpottamaan yleisön oikeutta tutustua asiakirjoihin koskevien pyyntöjen nopeaa käsittelyä. Tämän vuoksi hän kehotti oikeusasiamiestä käynnistämään omasta aloitteestaan tutkimuksen laajemmasta asiakirjahallinnosta. Oikeusasiamies panee merkkeille kantelijan huolenaiheet ja saattaa palata tähän yleiseen kysymykseen tulevaisuudessa.

Johtopäätös

Tutkimuksen perusteella oikeusasiamies päättää asian käsittelyn seuraavalla havainnolla:

Oikeusasiamies ei ole tyytyväinen komission suositukseen antamaan vastaukseen. Koska komissio on edelleen kieltäytynyt antamasta pyydettyjä asiakirjoja tutustuttavaksi, oikeusasiamies pitää kiinni hallinnollisesta epäkohdasta.

Tästä päätöksestä ilmoitetaan kantelijalle ja Euroopan komissiolle .

Emily O'Reilly

Euroopan oikeusasiamies

Strasbourg 4/09/2019

[1] Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30 päivänä toukokuuta 2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1049/2001 (EYVL L 145, s. 43).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32001R1049> [Linkki].

[2] Euroopan oikeusasiamiehen suositus asiassa 195/2017/JAP Euroopan komission kieltäytymisestä tutustua oikeudellisiin lausuntoihin ehdotuksesta asetukseksi Euroopan syyttäjänviraston perustamisesta, saatavilla osoitteessa

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/recommendation/en/109961> [Linkki]

[3] Ajan kulumisen ja lainsäädännön kehitys EU:n uusien tietosuojasääntöjen ja EPPOn tiiviimmän yhteistyön valinnan osalta.

[4] Neuvoston asetukset (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston perustamisesta (EUVL L 283 , 31.10.2017, s. 1). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj> [Linkki]